

รายงานการรับคณะ The University of Tokyo

ณ โครงการพัฒนาอดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงราย

วันที่ 17 และ 19 สิงหาคม 2563

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	คณะติดต่อขอศึกษาดูงานผ่านมาทาง e-mail ของคุณณัฏฐวรรค์ ชันติสิทธิ คณะมาศึกษาดูงานครั้งนี้เป็นครั้งที่ 4
วัตถุประสงค์	เพื่อเรียนรู้และเข้าใจหลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ตามตำราแม่ฟ้าหลวง และการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจอดอยตุงและชุมชนในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังสถานการณ์ COVIC-19 (การดูงานครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร Graduate School of Public Policy (GraSPP) มหาวิทยาลัยโตเกียว)
ระดับ	ระดับคณะ 3 องค์กรที่มีศักยภาพพัฒนาเป็น Partner ในอนาคต ระดับเนื้อหา 3 เป็นคณะที่มาเพื่อเรียนรู้แนวทางการพัฒนา คะแนนรวม 6
องค์ประกอบ	ผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน : Prof. Nishizawa Toshio (อาจารย์เจ้าของวิชา) และนักศึกษาจาก University of Tokyo จำนวน 8 ท่าน
เจ้าหน้าที่ที่รับคณะ	ผู้บรรยาย : 1. นางสาวสลักจิต มั่นธรรมรักษา 2. นายสมิทธิ หาเรือนพันธ์ 3. นางวีรณัฐ พัฒนาบุญไพบูลย์ 4. นางสาวณัฏฐวรรค์ ชันติสิทธิ ผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ : นางสาวจรรยา เตชพัฒนากิจ
แหล่งสนับสนุนงบประมาณ	คณะจ่ายเอง รหัสงาน 912-063-079

2. กำหนดการคณะ

Session 1: Briefing on Doi Tung Development Project and the Mae Fah Luang Foundation's Sustainable Alternative Livelihood Development work

Date: 17 August 2020 1.00 - 2.00 PM (BKK time)

Duration: 60 minutes (Zoom application)

Lecturer: Ms. Salakjit Munthamraksa, Chief Development Management Officer

Key takeaways:

- Mae Fah Lung development principles
- Human-centric approach
- Integrating social, economic, and environmental development
- Area-based management
- Economic forestry, value addition, and value chain creation
- 3S
- Indicators and measuring outcomes; accountability
- Public-private-people partnership; social entrepreneurship

Session 2: Q&A

2.10 – 3.00 PM (BKK time)

Duration: 50 minutes (Zoom application)

Panelist:

1. Ms. Salakjit Munthamraksa, Chief Development Management Officer
2. Ms. Weeranuch Pattanabunpibool, Director of Sales
3. Mrs. Smitti Harueanphuech, Director Special Operations

Session 3: Village tour and Discussion session with local villagers

Date: 19 August 2020 10.00 AM – 12.00 PM (BKK time)

3. สรุปเนื้อหาการศึกษาดูงาน

วันจันทร์ ที่ 17 สิงหาคม 2563

Briefing on Doi Tung Development Project and the Mae Fah Luang Foundation's Sustainable Alternative Livelihood Development work (บรรยายเป็นภาษาอังกฤษ)

1. How does the foundation select the working areas?

- International projects were initiated based on government to government (G to G) agreement, so we cannot choose by our own. They identified target areas for us. All these 3 countries (Myanmar, Indonesia, and Afghanistan) have security issues. It had to be the areas with full control over by the government.
- Apart from the oversea projects, there are another 2 ongoing projects in Thailand;
 - i. One is in Nan province with deforestation problem due to maize plantation. People choose to grow maize since they have no other choices. They have no ownership in lands and been evicted by the government officer for a long time. They therefore pick this short – term crop to reduce risk if they have to move. Moreover, there are businessmen offer them everything loan, seeds, fertilizer to grow maize and even buy the products at the door gate. It is convenience.
 - ii. The other is in Chiang Mai – so called Roi Jai Rak Project with narcotic problems. One of the notorious drug warlord was there. Almost 100% of the community have involved with drugs for years. We provide alternative livelihoods for them.

2. Do you provide financial supports for other NGOs?

- No.
- We do not have that much money, yet what we can do is to provide knowledge from our 30 – year experiences if they want to learn from us.

3. What are the key success factors to the project?

- Trust which requires a lot of patience and times. Local people have past experiences of helps that come and go with short-term contribution. When we do the project, we have long term commitment and ensure long – term supports from donors. For Doi Tung case, it takes more than 30 years, latter projects are about 6 - 12 years
- Understand people's needs and wants. Nan project for example, our first 3 – 4 years were for socio – economic data and respond to their basic needs as fundamental. We spent time with the feasibility model for economic forest to make sure that it would be the feasible alternatives then brought the local on board.

4. Why cannot the foundation expand the full – time implementation in many countries?

- We have limited capacity to roll out everywhere. We, however open door for other countries to come and learn from us i.e. Columbia, Peru. They also have the same problem (narcotic plants). These countries' representatives have come to Doi Tung, learned from us and applies in their own context.

5. Which experiences/approaches of the foundation can help people overcome COVID – 19 situation?

- Risk diversification. Do not put all eggs in the same basket.
- We ran the focus group interview with villagers few weeks ago and found that they have a wide range of portfolio to earn money. We can see they are able to manage themselves quite well.

Q&A Panelist

1. What is the most difficult part for relationship management with stakeholders?

- Government: we partner with different government agencies. However, when politic is unstable, funding support cannot be guaranteed
- Private sector; we partner with big cooperation for more market accessibility, business development, expertise and technologies. At the same time, we need to work with the local to help them develop their products and capability. The most challenging thing is the different speed between private companies and local people and how to lift the standard up to the market require in time.
- Local people: they are our key stakeholders who we need to engage them to any activities from day one to create ownership. Balancing the momentum and efforts in each project are important.

2. How has the foundation helped the local during COVID – 19?

- COVID - 19 occurred in March. We called the meeting with the local authority, public health and etc. to set procedure together. For example, a system to track everyone who come to the areas, support medical supplies, and quarantine system using money support from the project and local government
- Then we let the local government lead the system and update via Line application.
- From March until now, there are 500 people come back to Doi Tung. No one has got COVID – 19.

3. How does the foundation institutionalize the knowledge gained from 30 - year experience?

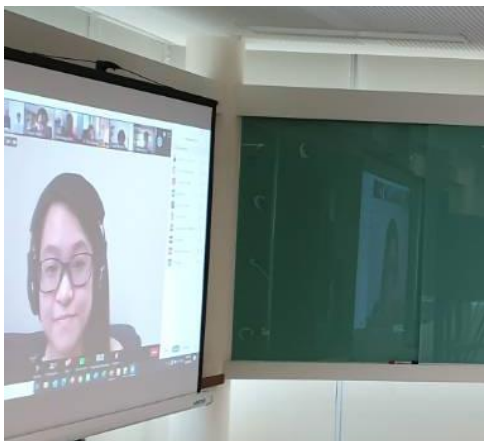
- We established the Knowledge and Learning Center 12-13 years ago. There is the knowledge management team work on extracting tacit knowledge and produce manuals, handbooks such as seedling, reforestation, etc. to pass on to new generation. Also, there is the living university team who use study visit as a platform to disseminate knowledge. Plus, the archive team is responsible for collecting primary and secondary sources documents.

- For business side, especially coffee, our factory is the classroom for villagers to learn and become the coffee processors by themselves. They create their own brand and coffee shop.
- We collaborate with private sector, university, local authority to bring expertise and leverage standard. It has been 6 years since we initiate the Color of Doi Tung festival as a platform to enhance local capability. The festival generates approximately 1MB within 25 – day of festival to both local and Doi Tung each year.
- For local products that meet Doi Tung standard, we include their products in giftsets sold to corporates and trading markets

4. How did the business overcome the COVID – 19 situations?

- We tried to turn change crisis to opportunity by starting the online platform. However, it has been a difficult time. Food business unit was ok, but handicraft and tourism received big impact.
- During COVID – 19, we tried to create brand awareness thru www.doitung.com and partner with others online platform such as Lazada, Shopee to bring new customers .to us

คณะฟังบรรยายสรุปการพัฒนาทางเลือกเพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน และพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อ
สังคมกับผู้บริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

วันพุธ ที่ 19 สิงหาคม 2563

Village tour and Discussion session with local villagers

(Session นี้มีการแปลภาษาอังกฤษ - ไทย - อาข่า)

ผู้นำชมหมู่บ้าน (ชมผ่านVDO) : นางสาววิภาวดี พิมลธิกุล

ชาวบ้านที่ร่วมพูดคุยกับคณะ

- 1.นายวีรชิต วรรณชิตกุล ตัวแทนผู้นำชุมชน
- 2.นายชำนาญ อภิสุนทรกุล ตัวแทนผู้อาวุโส
- 3.นางสาวศกุนตลา จรูญโกศลเกษม ตัวแทนคนรุ่นใหม่

เยี่ยมชมหมู่บ้านอาข่าปากกล้วย และพูดคุยกับชาวบ้าน

คำถาม-คำตอบระหว่างการพูดคุย

1. มีความเชื่อและความคิดเห็นอย่างไรต่อเรื่องสมุนไพรรักษาโรคแบบลงอำพลที่ได้ชม VDO เมื่อสักครู่นี้

นางสาวศกุนตลา: ความคิดเห็นส่วนตัวคิดว่าขึ้นอยู่กับอาการที่ร่างกายเราเป็น และความเชื่อของแต่ละคนด้วย หากเป็นโรคทั่วไปหรือโรคร้ายแรง เช่น โรคมะเร็งก็จะไปรักษาที่โรงพยาบาล เพราะเป็นโรคไม่เหมือนโรคทั่วไปที่จะหาสมุนไพรรักษาตามป่าได้ แต่ถ้าเป็นลักษณะอาการแปลกๆ ที่เกี่ยวกับความเชื่อ เช่น ไปปากกลับมาแล้วไข้ขึ้นโดยไม่มีสาเหตุก็จะไปรักษาแบบลงอำพล

นายวีรชิต: เบื้องต้นจะรักษาโดยวิธีธรรมชาติก่อนโดยใช้สมุนไพรและหาการรักษาด้วยวิธีธรรมชาติไม่ได้จึงไปรักษากับแพทย์แผนปัจจุบัน หรือรักษาควบคู่กัน

2. เนื่องจากตอนนี้เริ่มมีสินค้าชุมชนมากขึ้น มีความยากง่ายอย่างไรในการจัดการช่องทางการขนส่ง ช่องทางการสื่อสาร หรือการแข่งขันกับคู่แข่ง

นางสาวศกุลตลา : สมัยนี้สื่อโซเชียลเข้าถึงง่าย ชาวบ้านก็มีรถยนต์ที่สามารถใช้ในการขนส่งสินค้า บางคนก็ตั้งร้านขาย และมีลูกหลานที่จะช่วยถ่ายรูปโพสต์ขายสินค้าผ่านสื่อโซเชียลต่างๆ ด้วย

3. เห็นว่ามีแบรนด์ต่างๆ เช่น แบรนด์กาแฟได้ป่า จึงอยากทราบว่ามีแบรนด์เกี่ยวกับงานผ้า งานหัตถกรรมเพื่อส่งเสริมการขายอย่างไรบ้าง

นายวีรชิต: ณ ปัจจุบันงานผ้าของชนเผ่าจะเป็นงานฝีมือ ต้องใช้เวลา ราคาค่อนข้างสูง แม้ไม่ถึงขั้นการทำเป็นอุตสาหกรรม หรือสร้างแบรนด์ของตัวเองแต่ผลิตภัณฑ์เราก็ตายได้เรื่อยๆ ตามกำลังการผลิตที่มี

นางสาวศกุลตลา : ณ ตอนนี้ยังไม่มีแบรนด์แต่ผู้ผลิตบางรายก็เปิดร้านตัดเย็บชุดชนเผ่าขายเวลามีงานหรือเทศกาล เช่น ไปร่วมงานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ ลูกค้าก็สั่งตัดชุดที่ร้าน ซึ่งเป็นการซื้อขายในชนเผ่าหรือกลุ่มเดียวกันเองแบบปากต่อปาก

4. ถามนายชำนาญว่าดอยตุงในอดีตกับตอนนี้มีความแตกต่างกันอย่างไร และนายชำนาญได้มีส่วนช่วยเหลือหรือส่วนร่วมในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

นายชำนาญ : สมัยก่อนไม่มีอะไรเลย ทำมาหากินลำบาก ต้องปลูกผืนเพื่อหาเลี้ยงชีพ ไม่มีไฟฟ้า ไม่มีโรงพยาบาล เวลาเจ็บป่วยก็ใช้ยาสมุนไพรรักษา แต่ปัจจุบันทุกอย่างพัฒนาขึ้น มีไฟฟ้า มีโรงพยาบาล มีความสะดวกสบายมากขึ้น ส่วนการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงก็ได้มีส่วนช่วยชนต้นไม้ ไปช่วยปลูกต้นไม้ เพราะก่อนที่จะดอยตุงจะเข้ามาก็ไม่รู้ว่าจะอะไรผิดถูก จึงตัดต้นไม้เพื่อปลูกผืนและทำเป็นถ่านขาย เพื่อความอยู่รอด แต่เมื่อสมเด็จพระย่าเข้ามาก็มีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจ

5. เห็นว่าที่หมู่บ้านอาข่าปากกล้วยมีการคัดแยกขยะ มีวิธีชักจูงอย่างไรให้ชาวบ้านมาเข้าร่วมการจัดการขยะในชุมชน

นายวีรชิต: เรื่องขยะเป็นปัญหาของโลก วิธีการของเราคือเราพยายามทำให้ชุมชนเห็นถึงปัญหาก่อน และให้เขารู้วิธีการแยกขยะ เราพยายามจะลดขยะให้มากที่สุด โดยได้มีการจัดประชุมประชาคมเพื่อให้ทุกคนมาร่วมกันแก้ ร่วมกันเสนอ และร่วมกันทำ

6. อยากสอบถามคนรุ่นใหม่ เนื่องจากตอนนี้โลกเปลี่ยนไปมาก ในฐานะคนรุ่นใหม่ที่เป็นคนในพื้นที่จะมีวิธีการอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องงานหัตถกรรมเหล่านี้ได้อย่างไรบ้าง

นางสาวศกุลตลา: เชื่อว่าทุกคนที่เกิดมาเป็นคนชนเผ่าจะมีความภูมิใจและรักในสิ่งที่ตัวเองเป็น สังเกตได้จากเวลาออกงานทุกคนในครอบครัวก็จะสวมใส่ชุดชนเผ่า ไม่มีใครทิ้งวัฒนธรรมแน่นอน เพราะสิ่งเหล่านี้มีความสวยงาม มีความละเอียดปราณีต สำหรับตัวเองก็รักและยังหวงแหนสิ่งเหล่านี้ และเชื่อว่าทุกคนก็คิดแบบเดียวกัน

นายวีรชิต: เราส่งเสริมให้เด็กๆ อนุรักษ์วัฒนธรรมชนเผ่าในโรงเรียนด้วย โดยให้นักเรียนผลัดกันมาเล่าเรื่องประเพณีวัฒนธรรมชนเผ่า นำผลิตภัณฑ์ของชนเผ่าที่ตัวเองทำมานำเสนอ เพื่อสร้างความภูมิใจให้เขา และเพื่อไม่ให้เขาสืมวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง เพราะเมื่อเขาอยู่ในชุมชนเขาอาจจะยังไม่สืม แต่หากย้ายไปอยู่ที่อื่นอาจจะทำให้สืมสิ่งเหล่านี้ได้

7. อะไรคือสิ่งที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุด และน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับ 30 ปีที่แล้ว

นายชำนาญ: สิ่งที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ เรื่องการศึกษาที่ดีขึ้น เรียนสูงขึ้น มีคนที่เรียนจบปริญญาตรี ปริญญาโท ทำให้ได้มีโอกาสหลายอย่าง ลูกหลานได้มีโอกาสไปต่างประเทศ และเรื่องการขนส่งต่างๆ ที่เจริญมากขึ้น มีถนนที่ดี ส่วนสิ่งที่เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดก็แทบจะไม่มี เพราะทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปหมด ยกตัวอย่างเช่น เมื่อก่อนการแต่งกายระหว่างชายกับหญิงจะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ปัจจุบันไม่มีการแบ่งแยกแล้ว ผู้หญิงสวมใส่เสื้อผ้าของผู้ชาย และผู้ชายก็สวมใส่เสื้อผ้าของผู้หญิงได้

นายวีรชิต: การเปลี่ยนแปลงที่เห็นชัดที่สุด คือ อาคาร ที่พักอาศัย และอาหารที่อุดมสมบูรณ์มากขึ้น สิ่งที่เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คือ การสวมใส่ชุดชนเผ่า เพราะปัจจุบันเริ่มมีการกลับมาสวมใส่ชุดชนเผ่ากันเหมือนเดิม เพราะเมื่อก่อนคนชนเผ่าไม่กล้าแต่งกายชนเผ่า แต่เดี๋ยวนี้เริ่มมีการรื้อฟื้น ไปไหนก็ใส่ชุดชนเผ่า เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของตัวเองขึ้นมา

8. มีการติดต่อสื่อสารกับคนชนเผ่าที่อยู่พื้นที่อื่นไหม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันหรือไม่

นางสาวศกุลตลา: คนชนเผ่ามีญาติพี่น้องอาศัยอยู่หลายที่ และติดต่อสื่อสารกัน ปัจจุบันก็จะติดต่อกันทางโซเชียลต่าง ๆ และหากมีปัญหาเดือดร้อนก็จะมีการช่วยเหลือกันตามกำลังของแต่ละคน

9. ทำไมจึงตัดสินใจกลับมาทำงานที่นี่

นางสาวศกุลตลา : เหตุผลแรกคือ เป็นนักเรียนทุนจึงกลับมาทำงานที่นี่ก่อน และส่วนตัวคิดว่าทำงานที่ไหนก็เหมือนกัน แต่การทำงานที่นี่ได้อยู่ใกล้บ้านใกล้ครอบครัว มีอะไรก็สามารถช่วยเหลือกันได้

10. มีคนรุ่นใหม่ในชุมชนที่ไปข้างนอกแล้วกลับมาทำงานที่ดอยตุงอีกไหม

นายชำนาญ : ช่วงแรกๆประมาณ 3-5 ปี เขาจะไปทำงานที่ต่างประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี แต่สุดท้ายก็จะกลับมาอยู่ที่บ้าน เช่น ลูกชายของนายชำนาญก็เดินทางไปทำงานเกาหลี 3 ปี ปัจจุบันทำงานที่ญี่ปุ่น แต่ในอนาคตก็จะกลับมาอยู่บ้าน

11. อยากสอบถามว่า(ถามนางสาวศกุลตลา) คนที่ดอยตุงใช้อินเทอร์เน็ตเพื่ออะไรบ้าง

นางสาวศกุลตลา : ส่วนใหญ่ก็ใช้เพื่อติดตามข่าวต่างๆ ทั้งข่าวในประเทศและต่างประเทศ ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร และดูหนัง ฟังเพลงในเวลาว่าง

นายวีรชิต : ทุกวันนี้อินเทอร์เน็ตเข้าถึงทุกที่และทุกวัย ถ้าใช้ถูกทางก็จะเป็นประโยชน์ มีความเป็นห่วงว่าเด็กๆ จะนำไปใช้ในทางที่ผิด

12. ผู้สูงอายุใช้อินเทอร์เน็ตหรือไม่

นางสาวศกุลตลา: รุ่นพ่อ แม่ใช้อยู่บ้าง แต่ถ้าเป็นรุ่นลุง ป้า หรืออายุมากกว่านั้นก็จะใช้เพื่อโทรออก รับสาย และฟังเพลงแก้เหงาเท่านั้น

13. ก่อนและหลัง Covid-19 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

นายวีรชิต: เนื่องจากพื้นที่ของดอยตุงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม การเปลี่ยนแปลงจึงน้อยมาก เพราะเราปลูกพืชผักกินเอง ส่วนใหญ่ที่มีปัญหา คือ คนที่ทำงานรายเดือน ทำงานต่างประเทศ และกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ คนที่ทำอาชีพมัคคุเทศก์ซึ่งมีจำนวนมากพอสมควรในดอยตุงเนื่องจากไม่มีนักท่องเที่ยว

14. เมื่อตอนต้นได้กล่าวว่าทำงานที่ไหนก็เหมือนกัน (ถามนางสาวศกุลตลา) ทำไมจึงคิดเช่นนั้น เพราะในเมืองมีความสะดวกสบายหลายอย่าง และอะไรคือเหตุผลที่ทำให้คนที่นี่เลือกไปทำงานต่างประเทศ

นางสาวศกุลตลา: ที่พูดว่าทำงานที่ไหนก็เหมือนกันนั้นหมายถึงว่าทำงานใดๆ ที่ไหนก็เหนื่อยเหมือนกัน จริงอยู่ที่การอยู่ในเมืองนั้นสะดวกสบาย ไม่ต้องทำอาหาร สามารถหาซื้อกินได้ แต่ก็ไม่มีเงินเก็บ ไม่สามารถจุนเจือครอบครัวได้ แต่ถ้าทำงานในพื้นที่ บางวันก็ไม่ต้องซื้ออาหาร แม่จะทำอาหารเตรียมไว้ให้และครอบครัวได้กินข้าวพร้อมหน้าพร้อมตากัน เป็นความสุขเล็กๆ สำหรับคนที่ไปทำงานต่างประเทศนั้นก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละครอบครัว บางครอบครัวก็มีปัญหาทางการเงิน การไปต่างประเทศทำให้เขาสามารถส่งเงินกลับมาได้เป็นก้อนใหญ่ แต่ก็มีสัญญาการทำงาน 2-3 ปี ลูกๆ ทุกคนก็เต็มใจไปเพราะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระพ่อแม่